

1-8. H.3.

f. 792.

IV. évfolyam

Mécsvilág

1.

szám

A SÁROSPATAKI NÉPFŐISKOLA TÁJÉKOZTATÓJA + 1990. január 19-én

"...az emberi művelődés nagy szivárványában a Föld fölé írt szebb jövőt ígérő ívben a magyar színnek is van helye, s népünk nem mint tíz-egynéhány millió magyarul beszélő tömeg, hanem mint felemelt fejű nemzet mehet' alatta át."

NÉMETH LÁSZLÓ

K ö s z ö n t ő   h e l y e t t

+ + + + + + + + + + + + + + + + +

Mindennapi életünk része lett a politika. Igazi híreket hallunk a rádióból, tévéből, olvashatunk a lapokból. Már nem kellenek a mesék, ábrák. Politizál a sajtó, a pártok és minden nemű és rangú szervezetek.

Politizálunk mi magunk is nap mint nap. Az utcán – ha ismerőssel találkozunk – a második kérdésünk az, hogy "na, mit szólsz ehhez vagy ahhoz a legújabb eseményhez?" Vannak végre, és tudunk is róluk. Jó ez; végre állampolgárnak érezhetjük magunkat és nem vezetendő kisdednek. Mégis: néha felfelébred bennem a kételkedés.

Mintha eltűnt volna a dolog mögül az e m b e r . Nem érzem a politikai nyilatkozatok hallgatása közben, hogy akik teszik, mégsem csak pártok, hanem emberek is, és azok jelenlétét sem érzem, akik nevében csatároznak nap nap után a nyilvánosság előtt.

Az elkövetkező egy hétben közöttünk is sok szó esik majd a politikáról. Jól is van ez így, hiszen ez az, ami legjobban foglalkoztat bennünket is. Jó lenne, ha mi ezt úgy tennénk, hogy tudjuk, mi a lényeg: az ember. A jelenségek és folyamatok mögött mi vagyunk.

Forduljunk nyitott ésszel a tudás forrása, és nyitott szívvel egymás felé.

BORDÁS ISTVÁN

F i l l a n a t k é p   1 9 8 8 - b ó l

A Sárospataki Népfőiskola Berzsényi Dániel Baráti Körének tagjai a Nagykönyvtár kincsei között Szentimrei Mihály eligazító szavait hallgatják

---

NÉMETH LÁSZLÓ TANÍTÁSA NYOMÁN...

Az előtalálkozó második napja a Kováts Dániel tanár úr által kiosztott, ténylegesen gondolatébresztő idézet megvitatásával kezdődött, amely a "Mécsvilág" e számának címlapján olvasható. Később rájöttünk, hogy e gondolatnak meghatározó szerepe lesz aktualitása miatt a Sárospataki Népfőiskola 1990. évi baráti körének névadásában.

Az említett idézet Németh Lászlónak a 60-as években készült füredi beszédéből való. De leszögezhetjük – mindannyian egyetértettünk vele –, hogy időtálló, sőt a jelenlegi fiatal magyar demokráciának fő célja és eszköze is benne foglaltatik e pár sorban.

A boldogabb és gondtalanabb jövő megteremtése nem kis feladat. Megvalósításának elengedhetetlen eszköze a sokoldalú, az élet minden területére kiterjedő művelődés. A művelődés, mely alapja minden civilizált és békés társadalom létrejöttének. Remélhetőleg e célt nem embertömeggént, hanem magyarnak megmaradva sikerül elérni.

Nem könnyű feladat, hiszen az elmúlt negyven évben tudatosan, minden eszközzel torzzá, hiányossá tették a művelődést és a kultúrát. Imígyen próbálva elszorvasztani őseinktől kapott értékes örökségünket és az önálló gondolkodás, véleménynyilvánítás szent jogát. Szerencsére győzött a józan ész. Így itt van a nagy lehetőség: megmetszeri a művelődés fájának össze-vissza burjánzó, értéktelen gallyait. Levágni a száraz és haszontalan ágakat, hogy az a gondos ápolás hatására új hajtásokat hozzon.

Ezen mesterség elsajátításában látom a népfőiskola legfőbb feladatát. Hogy minél több jó kertész kerüljön ki innen, és visszatérve gyümölcsösébe még több emberrel ismertesse meg a szakma fortélyait.

Szerencsére van kitől tanuljunk.

Példaképeink pedig azon őseink legyenek, akik többször is bebizonyították nemzetünk közel 1100 éves történelmében, hogy itt a helyünk Európában. Ha ezt a nagy többség átérzi, akkor bizton állíthatom: a magyarság emelt fővel, nemzetként fog megjelenni a Közös Európai Ház avatóünnepségén.

TÓTH FERENC

A "Mécsvilág" következő számában mutatjuk be baráti körünk névadóját:

N é m e t h   L á s z l ó t .

N É P F Ő I S K O L Á S L E S Z E K

+ + + + +

Sárospatakon, az ősi diákvárosban végeztem tanulmányaimat, itt érettségiztem, itt szereztem diplomát. Most újra az ismeretszerzés, önművelés céljából érkeztem a városba. Egy régi, de napjainkban ismét létjogosultságot nyert közművelődési forma, a népfőiskola keretei között szerezhetek új ismeretanyagot.

A népfőiskolai mozgalom történetéről már sokat hallottam, azt is tudom, hogy a pataki 1936 és 1949 között országos modell volt. De milyen volt? Milyen módszerekkel valósították meg a komplex nevelési-képzési célokat? Milyen módon gyakorolták az önművelést, önirányítást? 1990-ben választ kapok ezekre a kérdésekre, ugyanis a most negyedik alkalommal megrendezésre kerülő népfőiskolának én is "hallgatója" leszek.

Az előzetes tájékoztatás szerint a tanfolyam Tokaj-Hegyalja múltjával, jelenével, jövőjével foglalkozik majd. E téma két ckből is érdekel, tudniillik Tokaj-Hegyalja két településéhez kötődik eddigi, majd negyedszázados életem. Tósgyökerecs tartali vagyok, itt élnek nagyszüleim, szüleim, itt töltöttem a gyermekkoromat. A nagybetűs életet pedig Bodrogkeresztúrban kezdtem, most ott élek és dolgozom mint a helybéli művelődési ház vezetője. Fiatal népművelőként próbálom a pálya szépségeit megtalálni, és a 3400 lelkes községnek olyan

P I L L A N A T K É P E K

az idei népfőiskolai előtalálkozón

Önismereti játék közben...

Reviczky Beáta és Tóth Ferenc

Az első beszélgetés:

Bóri Tamás, Tóth Tamás, Képes
Magdolna, Nagy Ilona, Kovács
Dániel

közművelődési programot biztosítani, amely zűrzavaros világunkban is nyújt új ismereteket, esztétikai élményt, szórakozást.

Bízom benne, hogy a népfőiskolán a mindennapi munkámban is hasznosítható új ötleteket, módszereket kapok, tartós ismereteket szerzek szűkebb szülőföldemről, új szempontok szerint látom majd Tokaj-Hegyalja perspektíváját. Kíváncsi vagyok a csoporttársaimra, milyen emberek, hogyan élnek, gondolkodnak. Várakozással tekintek a szemeszter valamennyi programja elé.

A most még nyitott mondatokra január 19-27 között kapok választ, ugyanis ezalatt a kilenc nap alatt népfőiskolás leszek.

CSATLÓSNÉ KOMÁRCMI KATALIN

1989. november 13., hétfő

Népfőiskola Sárospatakon

„Mint ember s ember találkozunk és éljük meg egymást, s jutunk el az éntől a teig. Ahol ez a belső átszerveződés is megtörténik, ahol az ében lezajlik ez a változás, ott akkor is népfőiskola van, ha csak néhány napos az együttlét” — mondta dr. Újszászy Kálmán, a pataki népfőiskola alapítója. Az új népfőiskola 1990. januárjában negyedszer szervezi meg bentlakásos tanfolyamát. A műveltségnek ez a közösségi formája alkalmas arra, hogy megismerésére, elősegíti a tájékozódást korunk jelenségei között. A népfőiskola ugyan nem ad szakképesítést, bizonyítványt, de öntevékeny cselekvésre, közösségépítésre serkenti a résztvevőket. Az 1990. évi tanfolyam központi témája Tokaj-Hegyalja sorsa lesz. Ezért ki-

emelten Sárospatak, Sátorajárhely, Szerencs, Tokaj, valamint a hegyaljai borvidék településeinek múltját, jelenét és jövőjét tekintik át. Foglalkoznak Tokaj-Hegyalja történetével és néprajzával, a mai életmóddal és társadalomképpel, az anyagi alapokkal, kultúránk meghatározó kérdéseivel, a mai magyar közélettel, a jövő lehetőségeivel.

A szervezőbizottság elsősorban a Tokaj-Hegyalján élő 18–35 év közötti, legalább középfokú iskolát végzett fiatalok jelentkezését várja. De — a férőhelyek határai között — elfogadják a megye bármely más területén élők jelentkezését is.

A népfőiskolai tanfolyam 1990. január 13-án hétfői találkozóval kezdődik, a program középpontjában ekkor az önismeret, a kö-

zösségépítés, a szervezett keretek kialakítása, a program véglegesítése áll. Január 19-é és január 27-é között kilencnapos bentlakásos időszak következik Sárospatakon, a Comenius Tanítóképző Főiskola kollégiumában. A költségeket a szervezők fedezik az MTA—Soros-alapítvány támogatásával. A résztvevőktől 600 forint étkezési hozzájárulást kérnek, s őket terheli az útiköltség, a szabadság engedélyeztetése is.

Jelentkezni a név, az életkor, a munkahely, a foglalkozás, az iskolai végzettség, a lakcím feltüntetésével lehet. A szervezők kérik, írják meg röviden azt is, hogy mit várnak a népfőiskolától. A jelentkezést 1989. dec. 15-ig küldjék el dr. Kováts Dániel címére: 3950 Sárospatak, Eötvös u. 7.

ESZAK-MAGYARORSZÁG

)))(((

KOSNYIDER IBOLYA: Mi ez?

Mi ez? A fa árnyéka játszik testeden.

Csonka a szó, csonka a táj,

csonkák vagyunk mi is,

hiányzik belőlünk a lemondás.

K o s n y i d e r I b o l y a :

V E R S E K

Azt mondtad...

Azt mondtad hasztalan,
pedig csak parttalan
eső szakadt.
Kérdezd a fogyó holdat,
mely ráncot hagy a hajnalon.
Kérdezd a tó tükrét,
mely ismeri pillantásod titkait.
Kényes verejték
a szemed szögletében,
kibuggyanóban az álomképben.

Éjjel és nappal

Rádhajlik a csend
Sárgás fények ölelnek
Betakar az éj
Álmat hint szobádra a remény
Lassan kialusznak a fények
Szobámban őszhajú emlékezet
Félelem és csend, üvöltő döbbenet
Szökik egy könnycsepp, néma kísértet.

Merengés

Füst, szürke életű cigarettafüst.
Milyen ostobán és hűségesen ég el -
hamuvá lerakva minden percnyi életét.
Megszakított, eltaszított találkozások
az utak végén.
Villamos zörgő sínpárjain hányszor futott át
a gondolat,
s te nem tudtad, hogy hozzád.
Láttalak a lárma közepében
a kirakatok hamis üvegében.
A napot oly sokszor takartam el,
mert féltem: a fény felolvasztja jegemet.
Ne félj, egy cigaretta az életünk -
elégni lassan, lomhán,
s némi szürke piszkot hagyni magunk után.
Messzire mentem, a felejtés eltakart,
beszívott mindent.
Meztelen voltam ott, hol csuhába burkolt szerelem
halálra fagyasztó szeme villant.
Kolostor voltam, némán kongó,
tisztá és szerény.
Hit bujkált az ereimben,
de a szív zománcát nem roppanthatja szét.

P I L L A N A T K É P

az idei népfőiskolai
előtalálkozóóról:

Molnár Erzsébet,
Kosnyider Ibolya,
Csallósághó Katalin

NÉPFŐISKOLA

1990

PROGRAM A SÁROSPATAKI NÉPFŐISKOLA NÉMETH LÁSZLÓ BARÁTI KÖRÉNEK

P é n t e k (január 19):

- 19 órától: Első beszélgetés az Eötvös utcai I.Sz.Dezso Lajos Kollegium földszinti társalgójában.
A téma: Ismerkedés "ki mit tud?" keretében.
A résztvevők: A Sárospataki Népfőiskola szervező bizottságának képviselői és a Németh László Baráti Kör tagjai.

S z o m t a t (január 20):

- 9 órától: L é t ó ú t a Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményeinek nagykönyvtárában, múzeumában és levéltárában.
Kalauzunk: HÖRCSIK Richárd.
Beszélgetés ÚJSZÁSZY KÁLMÁN professzorral.
- 14 órától: Az európai népfőiskolák jellemzői.
Előadó: HARANGI László.
Népfőiskolai mozgalom Magyarországon.
Előadó: TÓTH János.
- 19 órától: Magyarság és humánus a zenében.
Találkozás BARSZÉNYI Ernővel.
Közreműködik DARÁNYI Lajos.

V a s á r n a p (január 21):

- 9 órától: Ember és világegyetem.
Előadó: ZOMBORI Ottó.
- 14 órától: Beszélgetés a magyar társadalomfejlődés útjairól.
Vezető KOVÁTS Dániel.
- Este: Sárospatak a magyar művelődésben.
Előadó: SZENTIMREI Mihály.

H é t f ő (január 22):

- 9 órától: Paraszti hétköznapok, ünneplő parasztok.
Előadó: BENCSIK János.
- 14 órától: A mai magyar irodalom (határainkon belül és kívül)
Előadó ifj. BERTHA Zoltán.
- Este: Író, költő, előadóművész találkozó.
Vendégünk: SERFŐZŐ Simon és KULCSÁR Imre.

K e d d (január 23):

- 9 órától: Gazdaság és kultúra a mai Magyarországon.
Előadó: KONCZ Gábor.
- 14 órától: Beszélgetés a politikai pártok képviselőivel.
- Este: Táncház és sportvetélkedő.

S z e r d a (január 24):

- L á t ó ú t T o k a j b a
 10 órakor: Séta a városban.
 A Tokaji Múzeum - ismerkedés a szőlészet múltjával.
 12 órakor: Ebéd a középiskolai kollégiumban.
 13 órakor: Találkozás a város vezetőivel, társadalmi és szellemi életének képviselőivel.
 Este: Budai Ilona népdalestje Sárospatakon a Művelődés Házában (19,30-kor).

C s ü t ö r t ö k (január 25):

- 9 órától: Beszélgetés a természet- és környezetvédelemről.
 Vendégeink a környezetvédő mozgalom képviselői.
 14 órától: A Hegyaljai Településszövetségről.
 Vendégünk: TAKÁTS Gyula.
 16 órától: Tarczai Béla fotókiállítás a Művelődés Házában
 Találkozás a művésszel.
 Este: Sportfoglalkozás.

P é n t e k (január 26):

- 9 órától: Megyénk helyzete és perspektívája.
 Előadó: SZABÓ György és CSÁKI Imre.
 14 órától: Egyén - csoport - közösség.
 (A pszichológus szemével)
 Előadó: HARSÁNYI István és KOCSIS György.
 Este: Klubest a Sárospataki Képtárban.
 Tóth Imre kiállítása.

S z o m b a t (január 27):

- 9 órától: Tanfolyamunk értékelése.
 Vendégeink: PETHES Attila, SZABOLCS András.

+ + +

A tanfolyam helyszíne: COMENIUS TANÍTÓKÉPZŐ FŐISKOLA
 I.Sz. Dezső Lajos Kollégiuma
 3950 Sárospatak, Eötvös u. 7/b.

A kiegészítő programok: Találkozó régi népfőiskolásokkal.
 Kiscsoportos és egyéni konzultációk.
 Filmek vitája.
 Teremsport.
 Újságszerkesztés.

A "Mécsvilág" 2.száma hétfőn, a 3.szerdán, a 4.szombaton jelenik meg.

M É C S V I L Á G

A Sárospataki Népfőiskola 1990.évi Németh László Baráti Körének belső tájékoztató kiadványa. + Szerkeszti a szerkesztőbizottság.
 + Felelős szerkesztő: dr.Kováts Dániel.
